

Đất, cây cối hoa màu thuộc di sản đất đai của dân tộc... từng sống trên hai anh chị đất đai của họ là hơn 200 triệu đất đai. Số tiền 64 triệu đất đai bị giết hại để “cướp” cho dân khi nào đất đai của họ bị tước đoạt, anh chị đất đai của họ là hơn 140 triệu đất đai.

Chị Lan than thở: “Vợ chồng em nhận tiền để bù đắp năm 2007. Toàn bộ ruộng đất đã giao cho dân, thành ra hai vợ chồng rơi vào tình trạng thất nghiệp. Nhìn ruộng đất hoang mà thất vọng. Vợ chồng em, nhà của cũng đã bàn giao cho rồi, bây giờ phải đi thuê... Gần như cả xã này, đổ vào rơi vào hoàn cảnh như chúng em cả!”

Anh Diên, chị Lan còn may mắn vì chồng đã bàn giao cho dân nên vợ còn được ở trong căn nhà cấp 4, dù đã cũ kỹ. Nhưng trong hợp đồng đã cho thuê nhà, nông dân phải sống trong những căn lều đất đai của họ, họ phải sống...

Lần kia nhà anh Diên là nhà của anh Trưởng Công Tình và chị Hoàng Thị Đào. Trông vào căn nhà cấp 4 đất đai của họ, chị Đào không giữ được nước mắt: “Gia đình chúng tôi tuân thủ quy định của nhà nước, chấp nhận tháo dỡ nhà để trả đất cho dân. Thế nhưng, đã mấy năm trôi qua, đất đai bị tước đoạt, hàng ngàn nông dân phải sống trong màn trướng chiếu đất đai, vì giá trị của đất đai đã tăng lên, nhà cũng đã được xây... Chúng tôi phải sống ở cái nhà cấp 4 làm nhà ở tạm. Cả mùa khi trời mưa gió hay bão, cả đêm phải thức chong chong vì sợ nhà sụp...”

Nhưng nông dân xóm 7 như gia đình anh Diên, anh Tình... đều cùng tình trạng bị thu hồi toàn bộ đất nông nghiệp (bao gồm đất trồng lúa, đất đai, đất trồng cây lâu năm, đất vườn) và đất thổ cư. Đây là những nông dân thu nhập nông, không có nghề phụ.

Từ khi đất đai, nhà của bị thu hồi, không có nghề nghiệp, không nhà ở, hàng ngàn nông dân xã Thạch Hòa rơi vào tình trạng “nhảy dù”, “đánh cướp bất hợp pháp”. Theo tính toán của anh Diên, với hơn 200 triệu tiền để bù, anh chị đã làm căn nhà cấp 4 trên đất tái định cư mới. “Từ năm 2007 đến nay, gần 3 năm đã trôi qua mà đất đai bị tước đoạt, tái định cư vẫn chưa có mặt bằng bàn giao cho nông dân, chúng tôi vẫn phải ăn, phải sống!” Mỗi ngày, anh chị trên tiền “cướp” từ số tiền hơn 140 triệu đất đai của họ để bù đắp nuôi 4 khẩu ăn trong gia đình, đến nay đã gần như cạn kiệt.

Anh Diên tâm sự: “Đầu mùa sinh, chúng tôi phải ‘khai hoang’ bất hợp pháp chính ruộng vườn trước kia. Nhìn vợ chồng em, ruộng đất bị hoang cho cả mùa, trong khi phải ngồi chờ, nhà nông xót lắm. Đành cấy tạm, cấy chui đất đai ngày nào hay ngày đó, chồng nào dân để đất đai bị mất bỏ thì thôi...”

Người thu “không chính thức” của nông dân Thạch Hòa bị thu hồi đất, đây là trường hợp trên các thửa đất ruộng cũ. Đất vườn trước kia nay đã bị khoanh vùng, bà con vào trồng sắn “chui”. “Chúng tôi phải thức dậy từ sáng để chui vào đó trồng sắn. Nhieu cán bộ dân ngăn không cho nông dân trồng, rau của lên đất đai cao thì họ đem đi đốt” - chị Lan than thở. Nhưng lúc “nông nhàn”, chị Lan, anh Diên... lại đi làm thuê, làm mướn kiếm tiền ngày vài chục ngàn đất đai.

Tình trạng nói trên không phải của riêng thôn 7, mà các thôn 3, thôn 6, thôn 5... xã Thạch Hòa - những thôn nằm hoàn toàn trong địa bàn quy hoạch của dự án khu công nghiệp cao Hòa Lạc, nông dân bị thu hồi toàn bộ đất đai, vợ chồng em, nhà của. Chồng có nhà tái định cư, không việc gì làm, không ruộng đất, họ “sống nhờ” trong chính ngôi nhà của mình, cuộc sống trong chính mảnh vườn thửa ruộng cũ. Tiền để bù, theo thời gian đã tiêu tốn hết.

“Đầu chúng tôi lo lắng nhất là con em mình về sau sống lấy cái gì để mưu sinh? Chúng tôi không có nghề, đất nông nghiệp đã bị thu hồi, chỉ còn ngày còn lại, phải làm thuê, làm mướn để mưu sinh. Lo nhất là tôi như...” - anh Tình chán nản.

Gia đình anh Tình có 5 khẩu. Dự án con gái lớn của anh đang học đại học ngoài Hà Nội. Số tiền để bù anh đất đai của họ là hơn 500 triệu đất đai, thế nhưng, chi phí cho các con, cho cả gia đình

cũng chẳng còn là bao. Trong khi đó, chị Đào (vợ anh) đang mất phần lớn thu nhập không có tiền đi mua thuốc. Anh Tình rầu rĩ: “Đúng tiền nhè miêng thuốc chín, không gì đỡ lâu. Không có ruộng, mỗi ngày phải cày véo mỗi tí, thì có núi cũng l...”

Chị Lan thì dăm chiêu: “Cháu nhà em đang học lớp 4 ở trường tiểu học Thạnh Hòa. Chị sống, đến khi cháu lên cấp 2, không biết có trường nào nhận vào không, vì bây giờ chúng em không biết mình có học được ở đâu, do ai quyết định. Nghe nói, người ta không nhận học sinh trái tuyến từ vùng này sang vùng kia, mà có nhận thì học phí cao lắm...”

Hoang mang...

Trao đổi với VietNamNet, ông Đồng Ngọc Nhàn, chủ tịch Ủy ban Nhân dân xã Thạnh Hòa cho biết: Thạnh Hòa là xã biên thuỳ phía đông huyện Tuy Phước tỉnh Bình Định, bàn giao mặt biên cho các dân tộc. Dân xây dựng ĐHQG chiếm hơn 1,000ha; dân khu công nghệ cao Hòa Lạc trên 650ha; ngoài ra các dân tộc khác chiếm hơn 400ha. Tổng diện tích đất canh tác của Thạnh Hòa trên 2,000ha, trong khi đó, tổng diện tích của xã Thạnh Hòa trên 3,300ha, với 2,700 hộ dân. Thành ruộng, xóm xa xôi, trong số hơn 2,000ha đất canh tác thì 60-70% là đất nông nghiệp, đất canh tác lúa nước.

Diện tích 30% còn lại, rơi vào đất nông nghiệp 1A dành cho chuyên trồng chè và trồng cây lâu năm. Thời điểm trước khi nông nghiệp 1A chưa có gì, hàng ngàn công nhân làm việc tại nông trường này sống bằng tiền thu hoạch chè. Khi dân xây dựng ĐHQG HN dành quy hoạch tại đây, nông công nhân này phải chuyển đi tìm việc khác, đến bù là 20 triệu đồng/1,000m².

Con đường đất đỏ dẫn ra khu trồng chè của nông trường cũ ngoằn ngoèo, phải vượt qua con suối ngập nước bánh xe máy. Thời điểm nông trường biên thuỳ, nhiều công nhân bắt đầu đi phố chuyên nghề, bám lấy đường quốc lộ mua sinh. Tuy nhiên, nhiều người đi xa, nghề vận chuyển bám lấy nghề đi chè cũ kỹ, với hy vọng “vớt vát” được chút lợi nhuận.

Khi còn tiền, nông trường chè là nơi mua sinh của hàng trăm lao động thu nhập 10, xã Thạnh Hòa. Trên con đường đất đỏ ra khu trồng chè, tôi bắt gặp nhóm thanh niên đang cày trên đất chè, đóng chè vào bao tải. Tất cả đều trong độ tuổi 19, 20, nông thanh niên vừa bắt đầu vào độ tuổi lao động.

Chủ tịch xã Thạnh Hòa thưa nhàn: “Chính sách hỗ trợ mặt việc làm cho nông dân biên thuỳ ruộng đất không giải quyết được tình hình thực tế. Đa số lao động trong độ tuổi lao động từ 50 tuổi trở xuống đều không xin được việc vì rất khó đào tạo nghề mới!”

Ông Ngọc cho hay, với hơn 2,000ha đất canh tác, gần 2,000 hộ trên tổng số 2,700 hộ dân của xã Thạnh Hòa thu nhập di dời sang khu tái định cư mới. Tuy nhiên, khi được hỏi lý do tại sao, gần 3 năm trôi qua mà vẫn chưa có khu tái định cư giao cho người dân, ông Ngọc giải thích: “Vì dân vẫn còn bám trụ, mà nguyên nhân ‘trụ’ là do... dân làm ruộng cao tốc Láng-Hòa Lạc!”

Hơn 2,000ha đất nông nghiệp biên thuỳ, hơn 2,000 hộ phải di dời sang vùng đất mới. Thành ruộng, khu đất giãn dân vẫn còn đang chờ mặt “giải phóng mặt bằng” với tiềm năng rách nát theo năm tháng. Có tới 2/3 tổng số người dân trên địa bàn xã Thạnh Hòa đều cùng tình trạng như nhau, nên có lẽ Thạnh Hòa sẽ “cháy” nhà trọ.

Vì sao cho đến giờ, nông nghiệp dân đã hy sinh cho công cuộc hiện đại hóa lại đang phải sống như nông nghiệp kiểu “tự nhàn” trên chính quê hương nông thôn của chính mình?

Phản hồi với bài viết nói trên, mặt được gửi tên Văn Đình An viết:

“Không chỉ riêng khu công nghệ cao Hòa Lạc, hàng trăm khu công nghiệp khác cũng đang rơi trong tình trạng tương tự. Gần khu công nghệ cao Hòa Lạc là khu công nghiệp Liên Sơn tỉnh Hòa Bình, cũng đang có tình trạng tương tự. Nông nghiệp dân đói nghèo được cha ông để lại cho vài ngàn m² đất vườn sinh sống. Thời Ủy ban Nhân dân tỉnh Hòa Bình cho quy hoạch

khu công nghiệp Lũng Sến, 4-5 năm nay nhiều gia đình đã bàn giao đất cho khu công nghiệp, nhưng đất tái định cư không có. Đất quy hoạch nông nghiệp hiện vẫn bỏ hoang, làm nên một đồng lý tưởng cho bọn tiếm chiếm ma túy. Những người dân trước đây còn có thu nhập từ cây quế trong vườn nay chẳng có việc gì làm. Bây giờ nhiều gia đình ở đây còn có chút ruộng nhỏ (vì trước đây họ là công nhân nông trường chè), nhưng mai đây con cái họ sẽ sống bằng gì? Đất thu hồi với giá vô cùng rẻ mạt, thu hồi đất của dân rồi lại kinh doanh cho thuê.”

Độc giả tên Nguyễn Quang viết: “Đi đâu đáng buồn là tình trạng nhiều bài viết trên báo nói có nhiều người, vì di dân, di chuyển nên bị của dân chúng là một kế hoạch chung chung để lấy đất, giải phóng mặt bằng, chẳng có đi đâu ràng buộc nào trong cam kết khi thực hiện dự án và thời gian, và thời hạn kinh doanh, quy định lợi và nghĩa về của nhà nước, chứ đâu tu; vì vậy chẳng người dân là thiệt thòi. Có dự án ra quân rồi rồi, có các công trình xong 4 năm sau đất vẫn bỏ trống hoặc sử dụng sai mục đích ban đầu, thế mà chẳng ai chịu trách nhiệm...”

Độc giả tên Nguyễn Anh Minh, Hà Nội viết: “Theo quy định của luật đất đai, đất cấp cho dự án do nhà nước cấp nêu sau 12 tháng mà dự án đó không thực hiện...” thì bộ nhà nước thu hồi lại đất. Các dự án KCN cao Hòa Lạc và trường ĐHQG nằm phần lớn trên địa bàn xã Thạch Hòa (huyện Thạch Thét), phần lớn đất đai của các dự án đều thuộc quy định của dân qua bao thế hệ. Người dân vì sự phát triển của đất nước mà giao đất cho nhà nước để cấp lại cho các dự án, để lại nhà nước cấp đất tái định cư cho dân xây nhà và làm ăn sinh sống. Thế nhưng đã 3 năm trôi qua các dự án đó không được triển khai, dân cũng chẳng được cấp đất tái định cư, vậy là các chủ dự án đã vi phạm các điều khoản. Vậy, căn cứ theo luật đất đai nhà nước phải thu hồi đất trả lại đất cho dân và đền bù những thiệt hại cho dân đó là là công bằng. Theo tôi, khi các chủ dự án vi phạm luật đất đai, vi phạm các điều khoản.... thì người dân có quyền bác bỏ các cam kết, có quyền sử dụng hợp pháp lại đất đai của mình...”